

การประชุมวิชาการระดับชาติ  
**เครือข่ายด้านการจัดการชุมชน**  
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 8



**The 8<sup>th</sup> National Conference on**  
Community Management Network  
for Sustainable Development

[องค์กรไม่แสวงหากำไร กับการพัฒนาที่ยั่งยืน]

**รายงานสืบเนื่อง**

คณะกรรมการฝ่ายวิชาการคัดเลือกบทความและตรวจทาน  
เอกสารและผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ  
โครงการประชุมวิชาการระดับชาติ เครือข่ายด้านการจัดการชุมชน  
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 8

➤ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการคัดเลือกบทความและตรวจทานเอกสาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณภัทร วิตะกุล

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อาจารย์รัชกร วชิรสีโรตม

มหาวิทยาลัยศิลปากร

รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย ปริญญาสุทินันท์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ดร.จตุพร เพชรบูรณ์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ดร.อัปดุลเลาะ เจ๊ะหลง

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

➤ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

รองศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย ภูวนาถวิจิตร

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณภัทร วิตะกุล

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรยา พรเอี่ยมมงคล

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงพันธ์ ต้นตระกูล

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงสุดา ภู่อ่าง

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อาจารย์ ดร.ปริวิทย์ ไวยาชาชีวะ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อาจารย์ ดร.ปรรณกร แก้วรามุข

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อาจารย์ ดร.สงเสริม แสงทอง

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกศราพร พรหมนิมิตกุล

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์สุดา พุฒจรรย์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภรัตน์ แสงฉัตรแก้ว

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวรรยา ธรรมอภิพล

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนี คำนวลศิลป์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

อาจารย์ ดร.จรรยาบรรณ สุธรรมมา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

อาจารย์รัชกร วชิรสีโรตม

มหาวิทยาลัยศิลปากร

อาจารย์วันชัย เจือบุญ

มหาวิทยาลัยศิลปากร

รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย ปริญญาสุทินันท์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

รองศาสตราจารย์เอมอร เจียรมาศ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ดร.ธิตีพัทธ์ บุญปก

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ดร.พิชามณูชู้ บุญสิทธิ์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ดร.อัปดุลเลาะ เจ๊ะหลง

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อาจารย์แทนพันธ์ เสนะพันธุ์ บัวใหม่

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ห้องที่ 8 ห้องเรียน LA 207 อาคารเรียนชั้น 2 คณะศิลปศาสตร์

ที่	เวลา	ผู้วิจัย	ชื่อเรื่อง
1	13.00-13.20 น.	จิรัชญา ศรีลา ชาคริยา ภัทรกวินวงศ์ สวรรยา ธรรมอภิพล	ความรู้และพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของนักศึกษา สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2	13.20-13.40 น.	วิลาวัลย์ เอมครุช ศิริวรรณ ยางน้อย จรรยาบรรณ สุธรรมมา	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี
3	13.40-14.00 น.	รุ่งทิพย์ เสริมสกุลธีรภาพ ณัฐกานต์ คลองน้อย ศุภรัตน์ แสงฉัตรแก้ว	ระบบการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลแหลมใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม
4	14.00-14.20 น.	ปรีชญา อินทฤทธิ์ หทัยชนก ทองแถม วันชัย เจือบุญ	ชุมชนต้นแบบการจัดการขยะมูลฝอยแบบขยะเหลือศูนย์ (zero waste) กรณีศึกษา ชุมชนบ้านในดง (หนองควาย) หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านในดง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี
พักรับประทานอาหารว่าง (14.20-14.40 น.)			
5	14.40-15.00 น.	ชินดนัย มั่งมี บัณฑิต กองเกิด รชกร วชิรสิโรตม	การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของเกษตรกรปลูกมะม่วง กรณีศึกษา ชุมชนบ้านหนองไทรวัลย์ ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
6	15.00-15.20 น.	กัญญารัตน์ ถมทอง อินทิรา นิลดำ สวรรยา ธรรมอภิพล	การดำเนินงานของเทศบาลเมืองหัวหินสู่การเป็นเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน

## สารบัญ (ต่อ)

แนวทางการสร้างความมั่นคงทางด้านอาชีพของเกษตรกรผู้ปลูกอะโวคาโดบ้านแม่ชนิดเหนือ ตำบลบ้านปาง อำเภอดงจังหวัดเชียงใหม่	460
(สโรชา ทิพย์ปะละ และธงชัย ภูวนาถวิจิตร)	
วัดกับการกระจายโอกาสสู่ชุมชน กรณีศึกษา : วัดไร่ขิงพระอารามหลวง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม	471
(ปวันรัตน์ ดอกไม้งาม พรนภา ขอห้อมกลาง และจรรยาพร สุธรรมมา)	
สถานภาพของภิกษุณีเถรวาทในสังคมไทย กรณีศึกษาอารามภิกษุณีนิโรธาราม ตำบลดอยแก้ว อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่	480
(ธนัชพร จงอานนท์ และส่งเสริม แสงทอง)	
คุณภาพชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดท้ายยอ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา	489
(ธนภัทร ตุกหล่อ ชูเกียรติ ผมงาม และเอมอร เจียรมาศ)	
กระบวนการช่วยเหลือเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้	499
(อิรฟาน เจ๊ะอบง และอับดุลเลาะ เจ๊ะหลง)	
<b>ห้องที่ 8 ห้องเรียน LA 207 อาคารเรียนชั้น 2 คณะศิลปศาสตร์</b>	
ความรู้และพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของนักศึกษา สาขาวิชาการจัดการชุมชน	511
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร	
(จิรัชญา ศรีลา ชาศรียา ภัทรกวิณวงศ์ และสวรรยา ธรรมอภิพล)	
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ	522
มหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี	
(วิลาวัลย์ เอมครุช ศิริวรรณ ยางน้อย และจรรยาพร สุธรรมมา)	
ระบบการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลแหลมใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม	533
(รุ่งทิพย์ เสริมสกุลธีรภาพ ณิชฎานต์ คลองน้อย และศุภรัตน์ แสงฉัตรแก้ว)	
ชุมชนต้นแบบการจัดการขยะมูลฝอยแบบขยะเหลือศูนย์ (zero waste) กรณีศึกษาชุมชนบ้านในดง (หนองควาย)	542
หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านในดง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี	
(ปรีชญา อินทฤทธิ์ หทัยชนก ทองเฒ และวันชัย เจือบุญ)	
การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของเกษตรกรปลูกมะม่วง กรณีศึกษา ชุมชนบ้านหนองไผ่วัลย์	553
ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	
(ชินดนัย มั่งมี บัณฑิต กองเกิด และรชกร วชิรสิโรตม)	
การดำเนินงานของเทศบาลเมืองหัวหินสู่การเป็นเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน	566
(กัญญารัตน์ ถมทอง อินทิรา นิลดำ และสวรรยา ธรรมอภิพล)	
<b>ห้องที่ 9 ห้องเรียน LA 306 อาคารเรียนชั้น 3 คณะศิลปศาสตร์</b>	
พฤติกรรมและความเชื่อของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาสักการะท้าวเวสสุวรรณ วัดจุฬามณี จังหวัดสมุทรสงคราม	577
(ศิริลักษณ์ สุวนิชกุล อาทิตยา สังข์ทอง และนรินทร์ สังข์รักษา)	
แรงจูงใจและพฤติกรรมการท่องเที่ยวในยุค New Normal ของ Generation Y ในกรณีศึกษากรุงเทพมหานคร	589
เขตปทุมวัน	
(วิไลวรรณ ทองนาค จุฑาทิพย์ จงจัดกลาง และจรรยาพร สุธรรมมา)	

ห้องที่ 8 ห้องเรียน LA 207 อาคารเรียนชั้น 2 คณะศิลปศาสตร์

ที่	เวลา	ผู้วิจัย	ชื่อเรื่อง
1	13.00-13.20 น.	จิรัชญา ศรีลา ชาคริยา ภัทรกวีวงศ์ สวรรณยา ธรรมอภิพล	ความรู้และพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของนักศึกษา สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2	13.20-13.40 น.	วิลาวัลย์ เอมครุฑ ศิริวรรณ ยางน้อย จรรยาบรรณ สุธรรมมา	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี
3	13.40-14.00 น.	รุ่งทิพย์ เสริมสกุลธีรภาพ ณัฐกานต์ คลองน้อย ศุภรัตน์ แสงฉัตรแก้ว	ระบบการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลแหลมใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม
4	14.00-14.20 น.	ปรีชญา อินทฤทธิ์ หทัยชนก ทองเอน วันชัย เจือบุญ	ชุมชนต้นแบบการจัดการขยะมูลฝอยแบบขยะเหลือศูนย์ (zero waste) กรณีศึกษาชุมชนบ้านในดง (หนองควาย) หมู่ที่1 ตำบลบ้านในดง อำเภอนาทาย จังหวัดเพชรบุรี
พักรับประทานอาหารว่าง (14.20-14.40 น.)			
5	14.40-15.00 น.	ชินดนัย มั่งมี บัณฑิต กองเกิด รชกร วชิรสิโรตม	การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของเกษตรกรปลูกมะม่วง กรณีศึกษา ชุมชนบ้านหนองไทรวัลย์ ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
6	15.00-15.20 น.	กัญญารัตน์ ถมทอง อินทิรา นิลดำ สวรรณยา ธรรมอภิพล	การดำเนินงานของเทศบาลเมืองหัวหินสู่การเป็นเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน

## การดำเนินงานของเทศบาลเมืองหัวหินสู่การเป็นเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน

กัญญารัตน์ ถมทอง<sup>1</sup>

อินทิรา นิลคำ<sup>2</sup>

สวรรยา ธรรมอภิพล<sup>3</sup>

### บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานและปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองหัวหิน สู่เมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน (Environmentally Sustainable City) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกรายบุคคลผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานในฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสิ้น 10 คน ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้าด้านบุคคล ก่อนนำมาวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกข้อมูลตามวัตถุประสงค์ สรุปและนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบของการพรรณนาความ

ผลการศึกษา พบว่า 1) การดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยการสำรวจ วิเคราะห์และจัดทำแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ร่วมกับชุมชน ให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2) การจัดการขยะมูลฝอย โดยส่งเสริมการคัดแยกตั้งแต่ต้นทางและการนำขยะมาใช้ประโยชน์ 3) การจัดการน้ำเสียและการจัดการมลพิษทางอากาศ การบำบัดน้ำเสียขั้นต้น ณ แหล่งกำเนิดและระบบบำบัดน้ำเสียแบบจานหมุนชีวภาพและคลองวนเวียน และมีการตรวจวัดคุณภาพอากาศอย่างสม่ำเสมอ 4) การอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่สีเขียว โดยแบ่งพื้นที่การใช้ประโยชน์และเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว 5) การปรับภูมิทัศน์เมืองความเป็นระเบียบเรียบร้อย โดยจัดระเบียบร้านค้าชายหาด 6) การส่งเสริมการผลิต การบริการและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนและผู้ประกอบการลดใช้พลาสติก และการรีไซเคิล 7) การส่งเสริมการใช้พลังงานและน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้หลอดไฟประหยัดพลังงานภายในอาคารสำนักงานเทศบาลและสาธารณะต่างๆ การจัดหาแหล่งน้ำสำรองสำหรับผลิตน้ำประปา ปัญหาอุปสรรค คือ ขาดความตระหนักของประชาชนในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและข้อจำกัดงบประมาณการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะ คือ เทศบาลควรมีการรณรงค์(เชิงรุก)เพื่อสร้างจิตสำนึกและความตระหนักแก่ประชาชนในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม และบูรณาการขอความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายเพื่อให้สามารถบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

**คำสำคัญ:** การดำเนินงาน การจัดการสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองหัวหิน เมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน

<sup>1</sup> นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย

<sup>2</sup> นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย

<sup>3</sup> ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

\*กัญญารัตน์ ถมทอง <sup>2</sup> อินทรา นิลดำ <sup>3</sup>; *E-mail address*: Khunyarat13714@gmail.com , suganing1239@gmail.com

### Operations of Hua Hin municipality towards becoming an environmentally sustainable city

Kanyarat Thomthong<sup>1</sup>

Inthira Nildam<sup>2</sup>

Sawanya Thammaapipon<sup>3</sup>

#### Abstract

The purpose of this research was to study the implementation and problems and obstacles in the implementation of urban environmental management of Hua Hin municipality. Towards a sustainable city. Data collection was conducted by means of in-depth interviews with key informants who were executives. And workers in related departments, totaling 10 people. Before analyzing the data, Classify data by purpose Summarize and present the results of the study in the form of a description of a description.

The results of the study revealed that 1) **conservation and utilization of natural** resources by surveying, analyzing and making plans for conservation and utilization with the community. Educate and create awareness of natural resources and environment conservation Environment 2) **Solid Waste Management** by promoting separation from the source and utilizing waste 3) **Waste water management and air pollution** management Primary wastewater at situ treatment and wastewater treatment systems with biological turntables and recirculation canals. And have regular air quality measurements 4) **Conservation and development of green** areas by dividing the utilization area and to increase the green area 5) **Adjustment of the urban landscape, orderliness** by organizing beach shops 6) **Promotion of production of Environmentally friendly services and consumption** By training to educate the public and entrepreneurs to reduce the use of plastic. And recycling 7) **Promotion of energy and water efficiency** using energy-saving light bulbs Inside municipal and public office buildings Procurement of backup water sources for tap water production Problems and obstacles are the lack of awareness of the people in caring for the environment and budget limitations for operations. The recommendation is that the municipality should have a (proactive) campaign to raise awareness and awareness among the people in caring for the environment and allocate budget. Properly and integrate cooperation from network partners to be able to manage the environment effectively.

Keywords: Operation, Environmental Management, Hua Hin Municipality, Environmentally Sustainable City

<sup>1</sup> Bachelor of Arts, student Community Management Program, Faculty of Management Sciences Silpakorn University

<sup>2</sup> Bachelor of Arts, student Community Management Program, Faculty of Management Sciences Silpakorn University

<sup>3</sup> Asst.Prof. Dr. Faculty of Management Sciences Silpakorn University

\*Kanyarat Thomthong <sup>5</sup> Inthira Nildam <sup>6</sup>; *E-mail address*: Khunyarat13714@gmail.com , suganing1239@gmail.com



## บทนำ

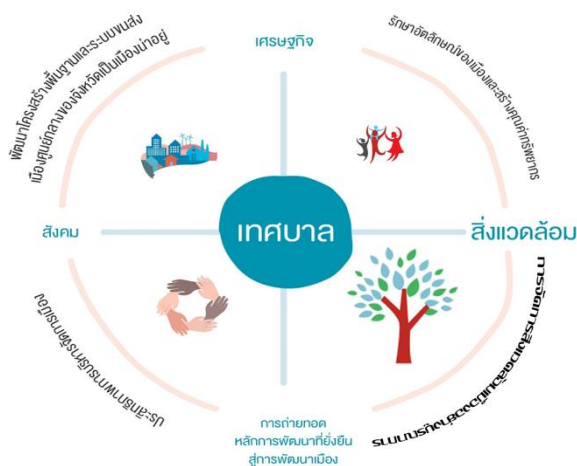
การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) เป็นการพัฒนามุ่งเน้นในมิติด้านสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมที่มีความเชื่อมโยงกัน โดยใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาของประเทศต่างๆทั่วโลกในช่วง 15 ปี (พ.ศ. 2558-2573) โดยเป็นการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของคนในรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำให้คนรุ่นต่อไปในอนาคต ต้องยอมลดทอนความสามารถในการตอบสนองความต้องการของตนเอง โดยเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ประกอบด้วย 17 เป้าหมายหลัก ได้แก่ เป้าหมายที่ 1 จัดความยากจน เป้าหมายที่ 2 จัดความอดอยากสร้างความมั่นคงทางอาหาร เป้าหมายที่ 3 ส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของทุกคน เป้าหมายที่ 4 ส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ เป้าหมายที่ 5 สร้างความเท่าเทียมทางเพศสตรีและเด็กหญิงทุกคน เป้าหมายที่ 6 จัดการน้ำทั้งอย่างยั่งยืนและพร้อมใช้สำหรับทุกคน เป้าหมายที่ 7 ให้ทุกคนเข้าถึงพลังงานอย่างยั่งยืนได้ตามกำลังของตน เป้าหมายที่ 8 ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 9 ส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ยั่งยืนและนวัตกรรม เป้าหมายที่ 10 ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ เป้าหมายที่ 11 สร้างเมืองและการตั้งถิ่นฐานที่ปลอดภัย เป้าหมายที่ 12 สร้างรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 13 ดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อแก้ปัญหาโลกร้อน เป้าหมายที่ 14 อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เป้าหมายที่ 15 ชีวิตบนบก ปกป้อง ฟื้นฟู และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน หยุดยั้งการรุกรานของทะเลทราย หยุดและย้อนกระบวนการเสื่อมโทรมของดิน หยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ เป้าหมายที่ 16 ส่งเสริมสันติภาพและการเข้าถึงระบบยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกัน เป้าหมายที่ 17 สร้างความร่วมมือระดับสากลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเป้าหมายด้านการพัฒนาเมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ถูกกำหนดไว้ในเป้าหมายที่ 11 การทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิคุ้มกันและยั่งยืน ประเทศไทยได้กำหนดกรอบการพัฒนาประเทศโดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของรัชกาลที่ 9 มาใช้เป็นกรอบในการพัฒนาประเทศไทยในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ในช่วง 15 ปี (พ.ศ. 2558-2573) โดยบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ 2545 เป็นต้นมาถึงฉบับที่ 12 และกำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 (พ.ศ.2561-2580) (สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กรมสิ่งแวดล้อมยั่งยืน, 2563)

ประเด็นในเรื่องของการพัฒนาเมือง ได้ถูกกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ในยุทธศาสตร์ด้านที่ 4 คือ “การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน” ที่มีแนวทางในการพัฒนาประกอบด้วย (1) การรักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติสร้างสมดุลของการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม (2) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อให้เกิดความมั่นคง สมดุล และยั่งยืน (3) แก้ไขปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อม (4) ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (5) สนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัว ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (6) บริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านภัยพิบัติ (7) พัฒนาระบบการบริหารจัดการและกลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และ (8) การพัฒนาความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี, 2559)

นอกจากนี้ในเรื่องของการพัฒนาเมือง ได้ถูกกำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ในยุทธศาสตร์ด้านที่ 5 คือ “ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม” ที่มีแนวทางในการพัฒนาประกอบด้วย (1) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว (2) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล (3) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ (4) พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ มุ่งเน้นความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง (5) พัฒนาความมั่นคงน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ (6) ยกระดับกระบวนการตัดสินใจกำหนดอนาคตประเทศ

แนวคิดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDG ข้อที่ 11 Sustainable Cities and Communities หรือ “การทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิคุ้มกันและยั่งยืน” จึงเป็นเป้าหมายที่ถูกถ่ายทอดและกำหนดสู่การปฏิบัติจากนโยบายระดับโลกสู่นโยบายในระดับประเทศ และหน่วยงานในระดับกระทรวง ทบวง กรม กอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานหนึ่งในการผลักดันนโยบายดังกล่าว โดยการส่งเสริมศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการพัฒนาด้าน

สิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิตและสภาพสังคมของท้องถิ่นสู่ความน่าอยู่อย่างยั่งยืน ตามแนวคิด “เมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน” (Environmentally Sustainable City) โดยให้เทศบาลเป็นผู้ดำเนินการปฏิบัติตามแนวคิด “เมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน” ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) เมืองอยู่ดี 2) คนมีสุข 3) สิ่งแวดล้อมยั่งยืน 4) เทศบาลแห่งการเรียนรู้และบริหารจัดการที่ดี รวม 34 ตัวชี้วัด ดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 องค์ประกอบของเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน  
ที่มา : คู่มือการประเมินเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน(2563)

เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นเทศบาลที่ได้รับรางวัล “การประเมินเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนระดับพื้นที่ ประจำปี 2562” ในระดับพื้นที่ และได้รับรางวัลรองชนะเลิศ “การประเมินเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนระดับประเทศ ประจำปี 2563” โดยมีผลงานองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมเป็นผลงานเชิงประจักษ์ที่โดดเด่นของเทศบาลเมืองหัวหิน ทั้งระบบบำบัดน้ำเสียรวมเทศบาลเมืองหัวหิน ระบบบำบัดน้ำเสียบริเวณสวนหลวงราชินี (19ไร่) และการจัดการขยะมูลฝอยโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองหัวหิน ตามองค์ประกอบ “ด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืน” ซึ่งครอบคลุมในเรื่องการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ การจัดการขยะมูลฝอย การจัดการน้ำเสียและการจัดการมลพิษทางอากาศ การอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่สีเขียว การปรับภูมิทัศน์เมืองความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสอดคล้องกับสภาพเมือง การส่งเสริมการผลิต การบริการและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการใช้พลังงานและน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นประโยชน์ให้แก่เทศบาลอื่นๆ นำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนงานในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมสู่การพัฒนาเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน และเพื่อยกระดับการพัฒนาสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในข้อที่ 11

### วัตถุประสงค์วิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองของเทศบาลเมืองหัวหินสู่เมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองของเทศบาลเมืองหัวหินสู่เมืองสิ่งแวดล้อม

ยั่งยืน

## วิธีวิจัย

การวิจัยนี้ดำเนินการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับบุคคลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้บริหารได้แก่ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลเมืองหัวหิน 2) เจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติงานในฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ในฝ่ายบำบัดน้ำเสีย จัดเก็บและกำจัดขยะ การปรับปรุงภูมิทัศน์ ฯลฯ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structure interview) ที่ผู้วิจัยได้กำหนดแนวคำถามในการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้าตามประเด็นที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ตามองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืน จำนวน 7 หัวข้อ ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์จะนำมาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้าทั้งด้านบุคคลและด้านวิธีการ ก่อนนำมาจัดหมวดหมู่ และวิเคราะห์เนื้อหาตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์

## ผลการวิจัย

### การดำเนินงานจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองของเทศบาลเมืองหัวหินสู่เมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน

จากการศึกษาการดำเนินงานจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองของเทศบาลเมืองหัวหิน ตามองค์ประกอบของเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ 1) การดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ 2) การจัดการขยะมูลฝอย 3) การจัดการน้ำเสียและการจัดการมลพิษทางอากาศ 4) การอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่สีเขียว 5) การปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสอดคล้องกับสภาพเมือง 6) การส่งเสริมการผลิต การบริการและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 7) การส่งเสริมการใช้พลังงานและน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษาสามารถอธิบายได้ดังนี้

**การจัดการการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ** การดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ โดยการสำรวจและวิเคราะห์สถานภาพทรัพยากรธรรมชาติ พื้นที่สีเขียว แหล่งน้ำผิวดิน ลักษณะของดิน และทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แผนการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกำหนดทิศทางในการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน มีการรายงานผลการดำเนินงาน และเผยแพร่ให้ประชาชนได้รับทราบ ซึ่งรายงานไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลเมืองหัวหิน นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้ในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ การทำสื่อประชาสัมพันธ์รณรงค์ให้ความรู้ และสร้างจิตสำนึกสร้างจิตสำนึกในการดูแลรักษาความสะอาดให้ให้แก่ประชาชนโดยทั่วไปบริเวณชายหาดและในพื้นที่เมืองหัวหิน

**การจัดการขยะมูลฝอย** โดยส่งเสริมให้ครัวเรือนมีการคัดแยกตั้งแต่ต้นทาง มีโครงการรับแลกเปลี่ยนขยะรีไซเคิลจากประชาชนในชุมชน และส่งเสริมให้นำขยะมาใช้ประโยชน์ เช่น การนำหลอดพลาสติกที่ไม่ใช้แล้วมายัดแทนนุ่นเป็นที่นอนสำหรับผู้ป่วยติดเตียง การจัดเก็บโดยเทศบาล รถเก็บขยะมี 28 คัน รองรับขยะสูงสุดประมาณ 200 ตัน ดำเนินการกำจัดโดยรอบในการเก็บขยะจะเก็บได้ในแต่ละวันมีประมาณ 160-170 ตัน ดำเนินการกำจัดโดยจ้างบริษัทเอกชน โดยวิธีการฝังกลบ ตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน มีการจัดทำป้ายไวนิลรณรงค์ในการคัดแยกขยะ และแผ่นพับเผยแพร่ข้อมูลการคัดแยกขยะประเภทของขยะและสัญลักษณ์ถังขยะ เป็นต้น

**การจัดการน้ำเสียและการจัดการมลพิษทางอากาศ** ปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน อยู่ที่ประมาณ 18,00-22,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ใช้วิธีการบำบัดน้ำเสีย 2 แบบ คือ ระบบการหมุนชีวภาพ RBC (Rotating Biological Contractors) และคลองวนเวียน OD (Oxidation Ditch) โดยการต่อท่อตรงจากบ้านพักอาศัยเข้ามาระบบบำบัดของเทศบาลโดยไม่ผ่านบ่อดักไขมัน (ซึ่งเป็นครัวเรือนที่อยู่มาดั้งเดิม) ส่วนโรงแรม หอพักหรือครัวเรือนที่เกิดขึ้นภายหลังในปัจจุบันจะมีการติดตั้งบ่อดักไขมันเพื่อบำบัดน้ำเสียจากครัวเรือนในขั้นต้นก่อนที่จะปล่อยเข้าสู่ระบบบำบัดน้ำเสียของเทศบาล น้ำเสียที่ผ่านการบำบัดแล้วเทศบาลจะนำรถบรรทุกน้ำไปใช้ฉีดถนน รดน้ำต้นไม้ มีโครงการให้ความรู้เกี่ยวกับระบบน้ำเสียแก่ประชาชนในชุมชน ส่วนการจัดการมลพิษทางอากาศ มีแหล่งกำเนิดหลักมาจากการจราจร และการก่อสร้าง เทศบาลมีการตรวจวัดฝุ่นละอองในอากาศขนาดไม่เกิน 10 ไมครอน (PM 10) และฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM 2.5) และรายงานผลตรวจวัดคุณภาพอากาศเพื่อควบคุมแก้ไขให้อยู่ในเกณฑ์ไม่เกินค่ามาตรฐานกำหนดอยู่เสมอ

**การอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่สีเขียว** ทางเทศบาลเมืองหัวหินมีการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่สีเขียวโดยแบ่งประเภทการใช้ประโยชน์ออกเป็น 6 ประเภท 1) พื้นที่สีเขียวสาธารณะ เช่น สนามกีฬา สวนสาธารณะต่าง ๆ สถานที่กลางแจ้ง 2) พื้นที่สีเขียวอันพึงประโยชน์พื้นที่ส่วนบุคคลกับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น หน่วยงานของรัฐ ห้างสรรพสินค้า ตลาด 3) พื้นที่สี

เขี้ยวตามแนวรือยาว เช่น ฟุตบาท เกาะกลางถนน 4) พื้นที่สีเขียวเศรษฐกิจ เช่น ไร่ นา สวน 5) พื้นที่สีเขียวธรรมชาติ เช่น ป่า เขา ที่ยังไม่มีการเข้าไปปลูกสร้าง 6) พื้นที่สีเขียวยังไม่มีการใช้ประโยชน์ เช่น พื้นที่รกร้างแต่มีแนวโน้มที่สามารถจะนำไปใช้ประโยชน์ในอนาคตได้ รวมถึงมีการจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับเมืองด้วยกิจกรรมปลูกต้นไม้และปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ

**การปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสอดคล้องกับสภาพเมือง** ทางเทศบาลเมืองหัวหินมีการปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อเป็นจุด Landmark ให้กับพื้นที่ทางลงชายหาดและแนวชายหาดที่เป็นพื้นที่สาธารณะ การจัดระเบียบร้านค้าบริเวณทางลงชายหาดและร้านค้าบริเวณชายหาดไม่ให้อก้าพื้นที่ชายหาด และการปรับปรุงภูมิทัศน์ใช้วิธีการบำรุงรักษาและการปลูกต้นไม้เพิ่มเติม ร่วมกับกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช การสร้างแนวกันไฟบนเขาหินเหล็กไฟเพื่อหยุดยั้งไฟป่า มีการรณรงค์ให้งดการเผาในพื้นที่ป่าโดยเด็ดขาด

**การส่งเสริมการผลิต การบริการและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม** ทางเทศบาลเมืองหัวหินมีการส่งเสริมการผลิต การบริการ และการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน กลุ่มเครือข่ายต่างๆ อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการจัดการลดการใช้ถุงพลาสติก ส่งเสริมการบริโภคและใช้วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะมูลฝอยภายในครัวเรือนและชุมชนไร้ถัง การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

**การส่งเสริมการใช้พลังงานและน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ** ทางเทศบาลเมืองหัวหินโดยได้ดำเนินงานส่งเสริมการอนุรักษ์และลดการใช้ไฟฟ้า โดยได้มีการปรับเปลี่ยนหลอดไฟจากหลอดฟลูออเรสเซนต์เป็นหลอดไฟประหยัดพลังงานแบบ LED ภายในอาคารสำนักงานเทศบาลและหลอดไฟสาธารณะต่างๆในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน เกิดโครงการส่งน้ำดิบจากเขื่อนเพชรบุรีมาสำหรับใช้ผลิตน้ำประปาเพื่อรองรับการเจริญเติบโตของเมือง

**ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองของเทศบาลเมืองหัวหินสู่เมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน**

จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของเทศบาลเมืองหัวหิน ในองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืนของเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน มี 4 ประการ ได้แก่ 1. มีปัญหาการรุกรานพื้นที่สาธารณะจากร้านค้าบริเวณชายหาด เกิดการวางเตียงผ้าใบกีดขวางทางเดินบริเวณชายหาด 2. ปัญหาคุณภาพน้ำทะเลเสื่อมโทรมจากการทิ้งขยะของประชาชน 3. ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดจิตสำนึกและการตระหนักในการคัดแยกขยะ และปัญหาการร้องเรียนการเกิดขยะตกค้าง รวมถึงขยะเศษอาหารที่เกิดขึ้นมีปริมาณมากแต่ยังไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์มากนัก 4. เครื่องจักรที่ใช้ในการบำบัดน้ำเสียมีอายุการใช้งานมาเป็นเวลานานทำให้เกิดการชำรุด 5. ปัญหามลพิษทางอากาศและฝุ่นจากการจราจร 6. มีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณและเรื่องพื้นที่ในการดำเนินการต่าง ๆ

## สรุปและอภิปรายผล

### การดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ

ทางเทศบาลเมืองหัวหินมีการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่โดยการสำรวจและวิเคราะห์สถานภาพทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อจัดทำแผนกำหนดทิศทางในการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน รวมถึงการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์รณรงค์ให้ความรู้ และสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาริสา นิมสกุล (2562) ได้ศึกษาเรื่องความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อม กรณีเทศบาลเมืองน่าน พบว่า เทศบาลมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลให้ประชาชนรับทราบ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม

### การจัดการขยะมูลฝอย

ทางเทศบาลเมืองหัวหินมีการส่งเสริมให้ครัวเรือนมีการคัดแยกตั้งแต่ต้นทาง และการส่งเสริมการนำขยะมาใช้ประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เขมภักดิ์ เย็นเปี่ยม, อาณาภา รัชชสุวรรณ และ ดนุสรณ์ กาญจนวงศ์ (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการขยะของเทศบาลเมืองหัวหิน พบว่า การจัดการขยะเริ่มต้นจากการลดปริมาณขยะ แต่อย่างไรก็ตามก็พบปัญหาอุปสรรคของการขาดความตระหนักในการคัดแยกขยะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยูวัลดา ซูร์กิช และคณะ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของเทศบาลตำบลเขา

หัวช้าง อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง ที่พบว่า หลายหมู่บ้านยังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องการจัดการขยะตามนโยบายของเทศบาล เนื่องจากผู้นำชุมชนยังไม่ได้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง ชุมชนยังไม่ให้ความร่วมมือ ประชาชนในชุมชนขาดความตระหนัก

#### **การจัดการน้ำเสียและมลพิษทางอากาศ**

เทศบาลใช้วิธีการบำบัดน้ำเสียด้วยระบบการหมุนชีวภาพคลองวนเวียน และบ่อดักไขมัน (ซึ่งเป็นครัวเรือนที่อยู่มาดั้งเดิม) ซึ่งสอดคล้องกับคู่มือระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนของกรมควบคุมมลพิษ (2560) ได้กล่าวถึงการจัดการน้ำเสียชุมชนเบื้องต้นสามารถทำได้โดยการติดตั้งบ่อดักไขมันตามบ้านเรือน เพื่อลดความสกปรกของน้ำ ส่วนน้ำที่ผ่านการบำบัดแล้วทางเทศบาลจะนำมาใช้ประโยชน์โดยการนำไปฉีดถนน รดน้ำต้นไม้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถพล ภูมาจิตต์ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางการนำน้ำทิ้งจากระบบบำบัดน้ำเสียกลับมาใช้ประโยชน์ โรงพยาบาลคำม่วง พบว่า มีการใช้ประโยชน์จากน้ำทิ้งระบบบำบัดน้ำเสียโรงพยาบาลคำม่วง ได้แก่ กิจกรรมรดสนามหญ้าหรือบริเวณสวนหย่อม ใช้ในห้องน้ำในชักโครก ส่วนปัญหามลพิษทางอากาศและฝุ่นละออง (PM 10) และ (PM 2.5) จะมีการตรวจวัดคุณภาพอากาศเพื่อควบคุมแก้ไขให้อยู่ในเกณฑ์ที่ไม่เกินค่ามาตรฐานกำหนดอยู่เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายชล สุขโนนจารย์ (2563) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาระบบตรวจวัดคุณภาพอากาศสำหรับการประเมินและตรวจสอบคุณภาพอากาศภายในมหาวิทยาลัยนเรศวรด้วยเทคนิค IoT และ GIS พัฒนาระบบแจ้งเตือนคุณภาพอากาศแบบเรียลไทม์ เพื่อช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้น

#### **การอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่สีเขียว**

โดยการแบ่งพื้นที่เพื่อการใช้ประโยชน์สอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2562) ที่ได้กล่าวถึงการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่สีเขียวด้วยการแบ่งหน้าที่การใช้ประโยชน์

#### **การปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสอดคล้องกับสภาพเมือง**

โดยมีการปรับปรุงภูมิทัศน์พื้นที่ทางลงชายหาดและแนวชายหาดสาธารณะ รวมถึงการจัดระเบียบร้านค้าที่จำหน่ายสินค้าบริเวณทางลงชายหาดและร้านค้าบริเวณชายหาดไม่ให้รุกล้ำพื้นที่ชายหาด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพา ปิยะกมลรัตน์ (2556) ได้ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมกับการพัฒนา กรณีศึกษาย่านชายหาดพัทยาใต้ มีการไล่อ้ออาคารรุกล้ำบริเวณชายหาดพัทยาใต้และจัดระเบียบทางกายภาพของพื้นที่ใหม่ ส่วนการปรับปรุงภูมิทัศน์ใช้วิธีการบำรุงรักษาพันธุ์ไม้และการปลูกต้นไม้ สอดคล้องกับงานวิจัย ของ นันทชัย ไตรรัตน์วงศ์ (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่องภูมิทัศน์สร้างสรรค์จากต้นไม้ปลูกโดยดาบตำรวจวิชัย สุริยทุท โดยการปลูกทดแทน

**การส่งเสริมการผลิต การบริการและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม** ทางเทศบาลเมืองหัวหินมีการดำเนินการส่งเสริมการผลิต การบริการ และการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของ โดยมีการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนและผู้ประกอบการร้านค้า ผู้ประกอบการร้านอาหาร ผู้ประกอบการที่พัก ฯลฯ ในการลดใช้พลาสติก การคัดแยกขยะ การใช้ซ้ำ การรีไซเคิล ฯลฯ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยารัตน์ ศิริรัตน์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง เกณฑ์การบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของธุรกิจที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจที่พักแรมมีการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม โดยมีความรับผิดชอบต่อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

#### **การส่งเสริมการใช้พลังงานและน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ**

เทศบาลมีการดำเนินการส่งเสริมการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการปรับเปลี่ยนหลอดไฟจากหลอดฟลูออเรสเซนต์เป็นหลอดไฟประหยัดพลังงานแบบ LED ภายในอาคารสำนักงานเทศบาลและหลอดไฟสาธารณะต่างๆในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองหัวหิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย ประดู่ (2558) ได้ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการใช้หลอด LED ในการเพิ่มแสงสว่างและลดการใช้พลังงานภายในศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา พบว่า ใช้หลอดไฟแบบ LED แทนหลอดไฟแบบฟลูออเรสเซนต์เพื่อช่วยลดค่าไฟฟ้า ประหยัดพลังงาน การส่งเสริมการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดหาแหล่งน้ำสำรอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิญา ภูโคกค้อย และ วิษณุ สมิตสุวรรณค์ (2562) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านโหนด อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น พบว่า แนวทางการบริหารจัดการน้ำโดยการสร้างสถานีสูบน้ำด้วยพลังไฟฟ้า และส่งกระจายน้ำตามคลองตาดคอนกรีตและท่อส่งน้ำ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในการประกอบอาชีพ แต่อย่างไรก็ตามการดำเนินงานยังคงมีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณและเรื่องพื้นที่ในการดำเนินการต่างๆ

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

จากการศึกษาการดำเนินงานของเทศบาลเมืองหัวหิน ในองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืนของการเป็นเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน (Environmentally Sustainable City) จำนวน 7 โดยในทุกขั้นตอนได้เปิดโอกาสให้ประชาชนและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จของการเป็นเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ในองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตามจากการวิจัยพบปัญหาอุปสรรคในเรื่องของความตระหนักของประชาชนในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และข้อจำกัดเรื่องงบประมาณการดำเนินงานและการดำเนินงานข้ามพื้นที่ ดังนั้นข้อเสนอแนะจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ 1) เทศบาลควรมีการรณรงค์(เชิงรุก)เพื่อสร้างจิตสำนึกและความตระหนักให้แก่ประชาชนในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่เข้าถึงได้ง่ายสะดวกรวดเร็ว นอกเหนือจากทางโปสเตอร์หรือแผ่นพับที่ใช้ในปัจจุบัน 2) เทศบาลควรจัดสรรงบประมาณไปยังฝ่ายต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและเพียงพอต่อการดำเนินงาน เพื่อให้สามารถจัดซื้ออุปกรณ์เครื่องมือในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) บูรณาการขอความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายในจังหวัดใกล้เคียงเพื่อให้สามารถบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ระบบบำบัดน้ำเสียรวม ระบบกำจัดขยะรวม ระบบการสำรองและการผลิตน้ำประปา เป็นต้น

### ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อศึกษาความคิดเห็นและแรงจูงใจของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดการขยะ การจัดการน้ำเสีย การประหยัดพลังงาน การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย ฯลฯ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของเทศบาลหัวหินต่อไป

## เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2560). คู่มือระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน. มปท.:มปท
- กัลยารัตน์ ศิริรัตน์. (2562). “เกณฑ์การบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของธุรกิจที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.” วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์ 21(2), 73-80.
- รัชชัย ประคู้. (2558). ประสิทธิภาพการใช้หลอด LED ในการเพิ่มแสงสว่างและลดการใช้พลังงานภายในศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา. PULINET Journal, 3(2), 50-56.
- นันทชัย ไตรรัตน์วงศ์. (2560). ภูมิทัศน์สรรสร้างจากต้นไม้ปลูกโดยดาบตำรวจวิชัย สุริยยุทธ. วารสารวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล, 24(2), 81-91.
- มาริสานิมสกุล. (2562). “ความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อม กรณีเทศบาลเมืองน่าน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ยุวัลดา ชูรัักษ์ และคณะ. (2560). รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของเทศบาลตำบลเขาหัวช้าง อำเภอดงหลวง จังหวัดพัทลุง [เอกสารนำเสนอ]. การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 8 , มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, ประเทศไทย.
- สวธรรยา ธรรมอภิพล. (2560). การจัดการสิ่งปฏิกูล. ไทยอาร์ต พรินติ้ง กรุ๊ป.
- สายชล สุขโนนจารย์. (2563). การพัฒนาระบบตรวจวัดคุณภาพอากาศสำหรับการประเมินและตรวจสอบคุณภาพอากาศภายในมหาวิทยาลัยนเรศวรด้วยเทคนิค IoT และ GIS. [วิทยานิพนธ์ ปริญญาตรีไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานয়รัฐมนตรี. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔. ม.ป.ท.: ม.ป.ท.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). แนวทางการขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน.กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอส พี ก๊อปปี้ ปริ้น.
- สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2563). คู่มือการประเมินเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน. ม.ป.ท.: จันวณิชย์ ซีเคียวริตี้พริ้นท์ติ้ง จำกัด.

- อรรคพล ภูผาจิตต์. (2561). แนวทางการนำน้ำทิ้งจากระบบบำบัดน้ำเสียกลับมาใช้ประโยชน์ โรงพยาบาลคำม่วง. วารสาร  
อนามัยสิ่งแวดล้อม และสุขภาพชุมชน, 3(2), 46-54.
- อรัญญา ภูโคกค้อย และ วิษณุ สุमितสุวรรณค์. (2562). การบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น  
กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านไต้ อำเภอยะยี่ จังหวัดขอนแก่น. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. 6(10), 5067-  
5078.



**4 มีนาคม 2566**

ณ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์